

Καλύτερη Πληροφόρηση σχετικά με τα Τρόφιμα για τον Καταναλωτή

Νέα Νομοθεσία για την Επισήμανση των Τροφίμων

Γιώργου Γιωργαλλά

τ. Προϊστάμενος Υγειονομικών Υπηρεσιών
Σύμβουλος Διαχείρισης & Ασφάλειας Τροφίμων

Η επισήμανση των τροφίμων μπορεί να έχει τεράστια επίδραση στις αποφάσεις των καταναλωτών όσον αφορά την αγορά τροφίμων. Σημάνσεις τροφίμων που προξενούν σύγχυση, και περιέχουν υπερβολικά μεγάλο αριθμό πληροφοριών ή είναι παραπλανητικές πιθανόν να αποτελούν εμπόδιο παρά βοήθεια για τον καταναλωτή.

Ο νέος κανονισμός, (ΕΕ) αρ. 1169/2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές θεσπίζει τις γενικές αρχές, απαιτήσεις και υποχρεώσεις που διέπουν τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και ειδικότερα την επισήμανση των τροφίμων, και καθορίζει τα μέσα για την κατοχύρωση του δικαιώματος πληροφόρησης των καταναλωτών, ώστε η επισήμανση των τροφίμων να περιέχει σαφείς και ευανάγνωστες ουσιώδεις πληροφορίες, έτσι ώστε οι πολίτες της ΕΕ να αποκτούν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε ισορροπημένες διατροφικές επιλογές.

Οι σημαντικότερες **αλλαγές** που εισάγονται με τον νέο Κοινοτικό Κανονισμό είναι οι εξής:

1. **Διατροφική Δήλωση:** Πιθανόν το πιο σημαντικό και καινοτόμο στοιχείο των νέων κανονισμών να είναι η υποχρεωτική αναγραφή στη σήμανση των προσσκευασμένων τροφίμων της **Διατροφικής Δήλωσης**. Η ενεργειακή αξία, οι περιεχόμενες ποσότητες λιπαρών, κορεσμένων λιπαρών, υδατανθράκων, σακχάρων, πρωτεϊνών και αλατιού θα πρέπει να είναι ορατές και γραμμένες με σαφήνεια στις συσκευασίες των τροφίμων, ώστε να μπορούν να τις εντοπίζουν ευκολότερα οι καταναλωτές. Τα συστατικά αυτά πρέπει να εκφράζονται ανά 100g/100 ml και μπορούν επιπροσθέτως να εκφράζονται επί τοις εκατό του ποσοστού των συνιστώμενων προσλαμβανομένων ποσοτήτων (Συνιστώμενες ημερήσιες ποσότητες, ή GDAs). Επιχειρηματίες που εθελοντικά επιθυμούν να εφαρμόσουν τις πρόνοιες που αφορούν τις Διατροφικές πληροφορίες μεταξύ της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2014 και της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2016 θα πρέπει να τηρούν τις ειδικές διατάξεις του Κανονισμού.

2. **Αναγνωσιμότητα:** Οι καταναλωτές συχνά υπέβαλλαν παράπονα στο παρελθόν για την δυσκολία στην **αναγνωσιμότητα** των πληροφοριών στις ετικέτες των τροφίμων. Με τους νέους κανονισμούς αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα αυτό: οι πληροφορίες σχετικά με το τρόφιμο πρέπει να παρουσιάζονται κατά τρόπο που να είναι ευκρινείς, ευανάγνωστες, να μην κρύβονται από στοιχεία που προσελκύουν και αιχμαλωτίζουν το μάτι και άλλες διαφημιστικές πληροφορίες, και να είναι σε καθαρή αντίθεση με το υπόβαθρο.

Με στόχο τη διασφάλιση της αναγνωσιμότητας των πληροφοριών που αναγράφονται στη συσκευασία ή στην ετικέτα του τροφίμου, προβλέπεται η υποχρέωση αναγραφής των υποχρεωτικών ενδείξεων με **χαρακτήρες συγκεκριμένου μεγέθους**.

3. **Αλλεργιογόνες ουσίες:** Για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, ο κανονισμός επεκτείνει τις ισχύουσες απαιτήσεις στην επισήμανση των αλλεργιογόνων για την κάλυψη μη προσυσκευασμένων προϊόντων, (χύμα τρόφιμα). Για τα τρόφιμα που προσφέρονται μη προσυσκευασμένα για πώληση στον τελικό καταναλωτή ή σε μονάδες ομαδικής εστίασης, εστιατόρια κ.λπ. ή για τα τρόφιμα που συσκευάζονται στον τόπο πώλησης, εφόσον το ζητήσει ο αγοραστής, ή προσυσκευάζονται για άμεση πώληση, προβλέπεται κατ'αρχήν η υποχρέωση παροχής πληροφορίας για τα αλλεργιογόνα συστατικά.

4. Χώρα καταγωγής ή προέλευσης

Η **βασική υποχρέωση** για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη **χώρα καταγωγής ή τον τόπο προέλευσης** παραμένει η **ίδια**, δηλ. η χώρα καταγωγής ή ο τόπος προέλευσης ενός τροφίμου αναγράφεται υποχρεωτικά σε κάθε περίπτωση που η απουσία της είναι πιθανόν να παραπλανήσει τους καταναλωτές, όσον αφορά την πραγματική χώρα καταγωγής ή τον πραγματικό τόπο προέλευσης του συγκεκριμένου προϊόντος.

Επιπλέον στην ισχύουσα νομοθεσία, η αναφορά της χώρας προέλευσης είναι υποχρεωτική για το βοδινό και το μοσχαρίσιο κρέας και διάφορα άλλα προϊόντα, όπως το μέλι, τα φρούτα ή το ελαιόλαδο. Ο νέος κανονισμός επεκτείνει την εφαρμογή του κανόνα αυτού στο χοιρινό, το αρνίσιο, το κατσικίσιο κρέας και το κρέας των πουλερικών.

5. Δεοντολογία ορθής ενημέρωσης

Οι κανόνες δεοντολογίας της ορθής ενημέρωσης ενισχύθηκαν προκειμένου να συμπεριλάβουν τις αποκαλούμενες **«απομιμήσεις τροφίμων»**, οι οποίες είναι προϊόντα που μοιάζουν με άλλα τρόφιμα αλλά αποτελούνται από διαφορετικά συστατικά από τα αναμενόμενα (για παράδειγμα, «τυρί» από φυτικά έλαια).

6. Ευθύνες και υποχρεώσεις υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων

Αποσαφηνίζονται οι ευθύνες και υποχρεώσεις των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων όσον αφορά στην παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα οι οποίοι πέραν των άλλων προνοιών του άρθρου 8 των Κανονισμών, θα πρέπει να μεριμνούν για την ορθή παρουσίαση και για την ακρίβεια των πληροφοριών

7. Για ποτά με περιεκτικότητα σε αιθυλική αλκοόλη άνω του 1,2 % κατ' όγκον δεν απαιτείται **κατάλογος των συστατικών** ή **υποχρεωτική διατροφική δήλωση**, με την επιφύλαξη άλλων ενωσιακών διατάξεων που μπορεί να τα επιβάλλουν.
8. Στην περίπτωση προσυσκευασμένων τροφίμων που διατίθενται προς **πώληση με επικοινωνία εξ αποστάσεως, (μέσω διαδικτύου)** διευκρινίζεται ότι κατά τη στιγμή της παράδοσης θα πρέπει να είναι διαθέσιμες **όλες** οι υποχρεωτικές ενδείξεις, ενώ **πριν** από την ολοκλήρωση της αγοράς πρέπει να είναι διαθέσιμες **όλες** οι υποχρεωτικές πληροφορίες για τα τρόφιμα, **εκτός** της ημερομηνίας ελάχιστης διατηρησιμότητας και τελικής ημερομηνίας ανάλωσης.
9. Ενισχύονται οι διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών από πληροφορίες στα τρόφιμα που μπορούν να τους οδηγήσουν σε πλάνη, με τη συμπερίληψη και των πληροφοριών που προτείνουν, μέσω της εμφάνισης, της περιγραφής ή των εικονογραφημένων παραστάσεων, την ύπαρξη συγκεκριμένου τροφίμου ή συστατικού, ενώ στην πραγματικότητα ένα φυσικώς ενεχόμενο συστατικό ή ένα συστατικό που χρησιμοποιείται συνήθως στο εν λόγω τρόφιμο έχει υποκατασταθεί από διαφορετικό συστατικό.
10. Καθορίζονται συγκεκριμένες **προϋποθέσεις** τις οποίες πρέπει να πληρούν οι **πληροφορίες** για τα τρόφιμα που παρέχονται σε **προαιρετική βάση**, καθώς διαπιστώθηκε ότι σε πολλές περιπτώσεις, οι προαιρετικές πληροφορίες για τα τρόφιμα παρέχονται εις βάρος της σαφήνειας των υποχρεωτικών πληροφοριών για τα τρόφιμα. Επίσης προκειμένου να υπάρχει ισορροπία μεταξύ της παροχής υποχρεωτικών και προαιρετικών πληροφοριών για τα τρόφιμα επισημαίνεται ότι η αναγραφή προαιρετικών πληροφοριών για τα τρόφιμα **δεν** πρέπει να γίνεται εις βάρος του χώρου που διατίθεται για τις υποχρεωτικές πληροφορίες για τα τρόφιμα

Ο κανονισμός ισχύει από 13.12.11 και εφαρμόζεται από 13.12.14.